

Et liberalt samfunn for alle.

Program for Bergen Venstre i perioden 2019 – 2023

Venstre er det liberale miljøpartiet i Bergen. Vi vil ha en grønn og levende by hvor det er godt å vokse opp, enten du er en liten bergenser eller en liten bedrift. Bergen skal være en raus by hvor vi tar vare på dem som faller utenfor og heier på dem som lykkes.

Bergen skal bli Norges grønneste by. Vi må ha høyere ambisjoner for miljøvennlig byutvikling - og utbygging av sykkel- og kollektivtilbudet, både for å redusere utslipp av farlige klimagasser og for å sikre ren luft i byen vår.

Vi vil ha gode og trygge skoler for alle barn, hvor lærerne kan bruke tiden sin på god undervisning fremfor rapportering og byråkrati. Vi vil sørge for at alle som vil, får barnehageplass nær der de bor – og vi vil sikre et stort mangfold av barnehage tilbud.

Bergen skal være en trygg havn for mennesker som av ulike grunner trenger hjelp og omsorg. Vi vil fortsette satsingen på en bedre rusomsorg og sørge for at vi i fellesskap fortsatt tar ansvar for flyktninger.

Bedre tilrettelegging for syklist og gående, og utbygging av et bedre kollektivtilbud er nødvendig for å bygge en grønnere by. Derfor vil Venstre sikre at utbyggingen av Bybanen går som planlagt.

Vi vil gjøre det mer attraktivt å velge kollektivt og å sykle ved å prioritere sykkel og gange fremfor bygging av nye veier, samt legge til rette for kollektivprioritet og smidige overganger mellom ekspressbussruter og bybanen. Vi vil jobbe for at fylket øker frekvensen og kapasiteten på stamrutenettet i Bergen og mot nabokommunene.

En god by er en grønn og levende by. Venstre vil sørge for at når Bergen bygges tettere og mer urban, må vi bygge nok lekeplasser, parker og åpne områder til at folk trives i nabolaget sitt.

Bergen skal være en attraktiv by for både næringsdrivende, arbeidstakere og besøkende. Venstre mener tiden er inne for en skikkelig satsing på de mange små bedriftene innen servering, reiseliv og kulturopplevelser i byen vår.

Vår generasjon politikeres viktigste oppgave er å begrense menneskeskapte klimaendringer.

Venstre vil kjempe for det liberale demokratiet og den liberale rettstaten. Universelle verdier som folkestyre, ytringsfrihet og likhet for loven er noe vi aldri må ta for gitt, men hele tiden kjempe for å opprettholde både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Kapittel 1: Utdanning

Utdanning jevner ut sosiale, økonomiske og helsemessige forskjeller. I dag øker forskjellene mellom de sterkeste og de svakeste elevene underveis i utdanningsløpet, og sosial bakgrunn har sterk og vedvarende effekt på elevenes prestasjoner. Vi må sørge for at ungdom kan gå ut i arbeidslivet og samfunnet for øvrig med gode kunnskaper og ferdigheter, men også med en nysgjerrighet og en kreativitet som kan bidra til nyskaping.

Venstre ønsker at metodene som brukes i skole og barnehage skal bestemmes av fagfolkene som er med barna i det daglige. Vi ønsker ikke at lærerne bruker for mye av tiden sin på kontroll og rapportering.

Venstre vil inkludere skolenes og barnehagenes FAU og SU i arbeidet med å styrke lokaldemokratiet, og gjeninnføre et kommunalt FAU.

Barnehage

Barnehagen skal gi barna våre en god start på livet. Det er bedre å bruke nok ressurser på å gi barn den støtten de behøver tidlig, enn å bruke ressurser på å løse problemene senere.

Venstre vil ha et større mangfold av fagfolk i barnehagene for å skape en god oppvekst for flere. I tillegg ønsker vi at det skal gå an å søke om hjelp til barna som gruppe, ikke bare på individnivå. Det er også fremdeles slik at flere av de barna som behøver det mest ikke får gå i barnehage - derfor vil Venstre ha gratis barnehage for alle barn i lavinntektsfamilier.

Vi vil at alle skal ha et tilbud om barnehageplass i nærheten av der de bor. Digitale løsninger kan gjøre barnehageopptak enklere for alle.

En type barnehage passer ikke for alle barn. Venstre vil derfor gjøre det lettere for pedagogisk alternative barnehager å klare seg i et marked som domineres av de store aktørene.

For mange familier er det et stort problem at retten til barnehageplass er knyttet til om barnet er født før eller etter 1. desember. Venstre vil innføre en ordning med automatisk rett til barnehageplass fra den måneden barnet fyller ett år, slik at alle ettåringer i Bergen kan få et tilbud om plass i sitt nærområde. Vi vil ha en tilskuddsordning som gir barnehagene økonomiske insentiver for kontinuerlig opptak.

Venstre vil:

- gi familier tilbud om barnehageplass i nærheten av der de bor
- åpne for kvelds- og nattetid barnehager, særlig rundt store arbeidsplasser med turnusordninger og i sentrum
- øke innsatsen for å rehabilitere og vedlikeholde barnehager
- gi barnehageformål fritak for eiendomsskatt
- at pedagoger skal være med fra begynnelsen når man tegner og planlegger bygg og
- uteområder for barnehage eller skole

- utvide «Svøm Bergen» ordningen til å inkludere barnehager.
- øke midlene til spesialpedagogiske og andre tiltak for barn, også på gruppenivå, som behøver ekstra hjelp i barnehagen
- utrede egne normer for gruppestørrelse og bemanning for barn under to år
- sette inn ekstra ressurser f.eks. i form av lavterskel foreldreveiledning, styrket grunnbemanning og støtte- og spesialpedagoger til områder hvor det er mange familier med lav inntekt
- sikre at alle barnehager med høy andel minoritetsspråklige barn skal få tilbud om støtte fra migrasjonspedagoger
- utvide tilbudet til Åpne Barnehager.
- bruke åpne barnehager mer i integreringsarbeidet og styrke arbeidet med rekrutteringstiltak som Språkstien
- bevare naturområder som ligger ved skoler og barnehager, og ellers fremme bruk av naturen i lek og læring
- tilby familier barnehageplass fra barnet fyller ett år

Skole

Venstre vil ha en god skole tilpasset den enkelte elev. Skolen skal styres av rektor, lærere, foreldre og elever – og minst mulig av politikere og byråkrater. Lærerne underviser best når de har rom til å bruke sin kompetanse og sitt engasjement på sin måte. Derfor ønsker vi å gjøre det enklere å bli forsøksskoler for alternative måter å drive på – for eksempel med varm skolemat, barnehagepedagogikk i småskolen, ekstra satsing på praktiske eller kreative arbeidsmåter, senere start på skoledagen, eller tidligere undervisning i andre fremmedspråk.

Nyutdannede lærere bør få mer veiledning når de trenger det. God og trygg klasse- og skoleledelse motvirker mobbing. Venstre ønsker ikke å innføre flere tester i skolen, eller å knytte insentiver til testresultatene.

Vi vil at prosessen for å sette inn spesialpedagogiske støttetiltak forenkles og avbyråkratiseres, slik at den kan gå mye raskere enn i dag. Venstre vil at seksåringene skal leke mer i skolen. Barn behøver et lekemiljø med mange muligheter og få fasiter.

Venstre vil:

- tilrettelegge bedre for lek og selvstyrt aktivitet i skolen
- øke vedlikeholdet og opprustningen av lekeareal ute og inne, og stille større krav til lekbarheten til lekearealene.
- fortsette arbeidet med å sikre at alle kommunale skoler vedlikeholdes
- fortsette arbeidet med å redusere sentralstyring, kartlegging og rapportering
- tilrettelegge for mer kollegaveiledning, spesielt av nyutdannede lærere, for å styrke lærerne som gode og trygge klasseledere
- gi skoler flere muligheter til å søke kommunen om å bli forsøksskoler for alternative måter å drive på
- ansette flere helsesykepleiere og skolepsykologer
- sikre lærere i bergensskolen videreutdanning, slik at de innfrir de nye kompetansekravene
- tilby et frivillig ekstra år i grunnskoleutdanningen
- starte med å integrere begge målformer i undervisning fra 3. klasse
- etablere tydelig merkede "Hjertesoner" rundt alle skoler i Bergen

- sørge for at norsk tegnspråk kan velges som fremmedspråk og valgfag.
- legge til rette for at ulike skolematløsninger kan prøves ut på den enkelte skole

Skolefritidsordningen (SFO)

Venstre vil at SFO-dagen skal være tuftet på lek og vennskap. Alle barn må få mulighet til å delta. Derfor vil Venstre at SFO skal være gratis for lavinntektsfamilier. Vi vil videreutvikle SFO og ha et bredere tilbud av aktiviteter innen kunst- og kultur, fysisk aktivitet, måltider og koding. Slike aktiviteter i SFO gir barn mulighet til å oppleve ulike måter å uttrykke seg på og utvikle seg innen flere uttrykksformer.

Venstre vil:

- fortsette arbeidet med kvalitetsoppfølging av SFO, og samtidig sikre at SFO fremdeles er et sted for barns selvstyrte og selvvalgte aktivitet
- at SFO inkluderer tilbud innenfor koding, ernæring, fysisk aktivitet, kunst og kultur
- arbeide for å heve kvaliteten gjennom å øke de ansattes kompetanse i SFO
- at SFO skal være gratis for lavinntektsfamilier
- at elever med spesielle behov skal få gratis SFO/STO
- at familier med betalingsmislighold blir tilbudt veiledning for å løse situasjonen

Kapittel 2: En attraktiv by

Den levende kulturbyen

En attraktiv kulturby er avhengig av politikere som forstår sammenhengen mellom alle delene av kulturpolitikken. Samarbeid mellom alt fra amatørkultur og tilbudene til barn og unge til den profesjonelle kunsten og de mest internasjonalt orienterte kulturmiljøene er nødvendig for å sikre vekst, utvikling og nyskaping hos alle parter.

Grunnlaget for en liberal kunst- og kulturpolitikk må være faglig og kunstnerisk uavhengighet, fri fra vilkårlig politisk styring. Kunsten har verdi både i seg selv og som levebrød for alle dem som jobber på feltet, men må aldri bli et redskap for politikere.

Venstre vil:

- at Bergen skal være Norges fremste kulturby
- at kommunen fortsatt skal være en viktig støttespiller for videre utvikling av kulturlivet
- ha rause og enkle støtteordninger

Kulturarenaer for fremtiden

Selv om det i senere år har lyktes å få finansiert viktige kulturbygg, er det fremdeles slik at Bergen har et større kulturtilbud enn det vi har plass til. Venstre vil derfor fortsatt jobbe for flere og bedre kulturarenaer for hele bredden i kulturbyen, fra ferdigstilte Sentralbadet scenekunsthuss og et mulig nytt musikkteater ved Grieghallen, til en kulturklynge ved Verftet, kulturhus i Åsane og Fyllingsdalen, gjenreising av Ekserserhuset og videreutvikling av kunst- og kulturarenaer for eksempel i Solheimsviken, Sandviken (Bergen Kjøtt) og på Møllendal.

Kunst- og kulturmiljøer går ofte foran når områder av byen blir fornyet og mer attraktive. Venstre vil sikre at aktører som Kunstgarasjen og Wrap kan bli på Møllendal også når området vokser.

Venstre vil:

- sikre scenekunsthuss i Sentralbadet
- jobbe for nytt musikkteater ved Grieghallen
- jobbe for en kulturklynge på Verftet
- sikre kulturhus i Åsane og Fyllingsdalen
- gjenreise Ekserserhuset
- være åpen for å videreutvikle kulturtilbudet i området Møhlenpris-Solheimsviken
- videreutvikle Bergen Kjøtt i Sandviken
- sikre gode vilkår for kunst- og kulturaktører på Møllendal
- jobbe for at KODE og de andre konsoliderte museene skal tildeles en større andel av de nasjonale museumsmidlene

Bibliotek

Bibliotekene er uvurderlige arenaer for kultur, integrering og deltakelse fra alle deler av byen, og bibliotektilbudet må styrkes med lengre åpningstider og flere filialer. Det må etableres en bibliotekfilial på Indre Laksvåg og i Ytrebygda og i Indre Arna.

Venstre vil at bibliotekfilialene i de nye kulturhusene i Fyllingsdalen og Åsane skal være mer åpne før og etter vanlige åpningstider.

Venstre vil:

- jobbe for utvidede åpningstider på bibliotekene
- gjennomføre planene om bibliotekfilial på Indre Laksevåg
- etablere bydelsbibliotek i Ytrebygda og Indre Arna

Kulturnæring

Kulturgründere og kulturnæringene er både en viktig del av kulturbyen Bergen og en viktig drivkraft bak vekst og nye arbeidsplasser. Venstre vil legge bedre til rette for kulturnæringer som musikk, film og spill. Bergen bør få utviklet en MusikkArena etter modell fra andre byer, og et kompetansesenter for spillutvikling må videreutvikles i Bergen.

Dyktige kompetansenettverk som Brak (musikk), Proscen (teater) og Visp (visuell kunst) har bidratt til å løfte kunst- og kulturbyen Bergen. Venstre vil støtte opprettelsen av slike organisasjoner på flere felt, for eksempel litteratur, og sikre dem bedre vilkår og muligheten til å vokse også på resten av Vestlandet.

Venstre vil:

- gjøre det enklere å leve av kunst og kultur
- få utviklet en MusikkArena i Bergen
- bygge opp et nasjonalt kompetansesenter for dataspill i Bergen
- støtte og videreutvikle kompetansenettverk som Brak, Proscen og Visp
- støtte opprettelsen av kompetansenettverk innenfor andre kunstfelt

Kunst og kultur til barn og unge

Venstre ønsker å ha et godt kulturskoletilbud i alle delene av byen, og samtidig satse enda mer på talentutvikling. Vi vil prioritere et tettere samarbeid mellom Kulturskolen og resten av kulturlivet i Bergen, samtidig som vi sikrer gratisplasser til barn med foreldre med dårligere råd enn bergensere flest. Kultur til barn og unge er like viktig som kultur til voksne, og må være av like høy kvalitet. Barn har rett til like gode kulturopplevelser som voksne. Venstre vil prioritere kvalitet i kunst- og kulturtilbudet til barn.

Venstre vil:

- gi alle barn og unge som ønsker det et tilbud i Kulturskolen
- videreføre ordningen med gratisplasser i Kulturskolen
- gi barn og unge mulighet til å skape egne kulturtilbud ved å gi tilgang til gode øvingslokaler og scener med godt teknisk utstyr, og helst i nærheten av der de bor eller går på skole
- styrke ungdomsklubbene i bydelene som et lavterskelkulturtilbud og sosial arena.

Mat som kulturformidler

Mat og drikke er også kultur. Bergen er medlem UNESCOs kreative matbynettverk («Creative Cities of Gastronomy»). Venstre vil videreutvikle Bergen som kulturformidler innen mat og drikke. Vi vil fortsette å gi gode forhold for Bondens marked, bønder i byen, matfestivalen og andre liknende lokalmatfremmende tiltak, og være positive til lokale øl-,cider- og vinfestivaler.

Venstre vil:

- gjøre det enklere å drive mat-, øl-, eller vinfestivaler
- videreutvikle matbyen Bergen
- midlertidig omregulere branntomter, fremtidige byggeplasser og liknende til urban matproduksjon
- øke støtten til prosjekter som fremmer Bergens status som UNESCO Creative City of Gastronomy for å markedsføre vestlandske mat- og drikketradisjoner

Filmbyen Bergen

Bergen har alle forutsetningene for å bli en utfordrer til filmmiljøet i Oslo. Venstre vil bidra til å bygge et sterkere produksjonsmiljø for film på Vestlandet, og trekke utenlandske filminnspillinger hit. For mange utenfor det sentrale Østlandet er det statlige virkemiddelapparatet en utfordring. Venstre vil jobbe for en nasjonal filmpolitikk som i større grad kan ivareta dyktige filmmiljøer også utenfor Oslo.

Venstre vil:

- trekke utenlandske filminnspillinger til Vestlandet
- bidra til et sterkere filmmiljø i Bergen
- arbeide for å sikre stabile rammevilkår for lokale filmskapere og produksjoner
- satse på mangfoldig filmformidling ved å bl.a. styrke Bergen internasjonale filmfestival (BIFF) og Cinemateket

Satsing på samtidskunst

Venstre vil prioritere kunst og kultur som tør å være annerledes, gå nye veier og bidra til nyskaping og debatt. Kunsttriennalen Bergen Assembly, Bergen Kunsthall, BEK –

Bergen senter for elektronisk kunst, samt andre aktører innen samtidskunsten bør få bedre vilkår.

Venstre vil:

- ha bedre vilkår for samtidskunsten
- tillate gatekunst på flere offentlige vegger som står uten utsmykning

Studentbyen Bergen

Studentene bidrar til å gjøre sentrum levende og byen vår mer attraktiv. Venstre ønsker å legge til rette for at flere velger Bergen som et sted å studere og bosette seg. Sammen med studentsamskipnaden og staten skal vi tilrettelegge for flere og miljøsmarte studentboliger. Venstres mål er en dekningsgrad for studentboliger på 30 prosent innen 2030. Det vil kreve flere studentboliger i sentrum, men også langs kollektivaksene. Kommunen bør fortsette å gi tilskudd til Studenthuset Kvarteret, og gi midler til frivillige organisasjoner som bidrar til at studenter kan utøve sin kunnskap i praksis. 1 av 5 studenter sliter psykisk. Kommunen må i samarbeid med studentene i større grad synliggjøre de tilbudene vi har til dem, samt gi tilskudd til samskipnaden slik at de har en god psykologkapasitet. Venstre mener det bør være en insentivordning for at flere studenter folkeregisterer seg i Bergen. Det vil være bra for studentenes påvirkning i lokalvalg, samtidig som det gir Bergen høyere inntekter.

Venstre vil:

- oppnå en dekningsgrad på 30 prosent for studentboliger innen 2030
- fortsette å frita studentsamskipnaden for eiendomsskatt på studentboliger
- gi tilskudd til studentkulturen- og frivilligheten
- gi tilskudd til samskipnaden for å styrke studentenes psykiske helsetilbud
- opprette en insentivordning for å få flere studenter til å folkeregistrere seg i Bergen

Den brede idretten

Idrett er sosial aktivitet, dugnad, konkurranse og folkehelse. Venstre vil sikre gode forhold for breddeidrett og legge til rette for at det skal være enkelt for alle å delta på både organiserte og uorganiserte aktiviteter. Flere gode aktiviteter for lek og aktivitet må åpnes, som ballbinger, skateparker, trampoliner, klatrestativ og hinderløyper. Nye byrom være mer tilpasset for lek og aktivitet, slik at det blir lettere for barn og unge å leve en aktiv hverdag i nærmiljøet. Når nye skoler bygges bør det etableres idrettsanlegg i tilknytning til dem. Tilgjengelighet til gode nærmiljøanlegg er avgjørende for breddeidretten. Flere fotballbaner må ha belysning på kvelder også uten organisert aktivitet, idrettshallene må være mer åpne, og svømmehallene må ha lengre åpningstider. Venstre ser på idrett som en viktig del av integreringsarbeidet. Idrettsmiljøene skal være inkluderende og åpne for alle, uavhengig av etnisk bakgrunn eller seksuell legning.

Venstre vil:

- arbeide for at barne- og ungdomsidretten skal være tilgjengelig for alle – og at gratisprinsippet for offentlige idrettsanlegg videreføres
- bygge flere arenaer for lek og aktivitet, som flere ballbinger, skateparker, trampoliner, klatrestativ og hinderløyper
- som hovedregel bygge flerbrukshaller når skoler bygges eller rehabiliteres
- forenkle kommunale tilskuddsordninger og rapporteringssystemer

- arbeide for at svømmehaller og andre idrettsanlegg skal ha åpningstider som er tilpasset innbyggernes behov, og sikre at tilbudet om "Åpen hall" blir videreført og utvidet
- ta i bruk FYSAK-konseptet i flere bydeler
- sørge for tilfredsstillende vedlikehold av idrettsanlegg
- arbeide for å gjøre byens kunstgressbaner miljøvennlige
- legge til rette for lading av elbil og elsykkel ved idrettsanlegg
- stimulere private utbyggere til for eksempel å anlegge idrettsarealer på større tak gjennom langsiktige leieavtaler

Næringsbyen Bergen

Bergen har i dag det viktigste marine nærings- og forskningsmiljøet i landet, vi har en hurtigvoksende turistnæring og en ledende kulturnæring. For Venstre er det viktig å bidra til nyskaping og til å skape nye bedrifter i næringslivet. Kommunen skal ha en aktiv næringspolitikk og støtte opp under nye og gamle næringer i regionen, samt styrke tilbudet nye bedrifter og gründere får gjennom Etablerertjenesten, Nyskapingsparken og andre tilbud.

Som den ledende motoren for næringslivet på Vestlandet har Bergen og politikerne her også et særskilt ansvar for å jobbe med regjeringen og Stortinget for å sikre gode vilkår for næringslivet i vest, samt å legge til rette for at flest mulig av dem som satser på egen næring skal lykkes.

En grønnere havn

Med mer enn 3000 skipsanløp hvert år er havnen av stor betydning for den maritime hovedstaden i Norge. Store mengder gods og mennesker anløper vår landsdel hver dag. En trygg og grønn havn med god kapasitet og infrastruktur tilrettelegger for mer sjøtransport for fremtiden.

Venstre vil:

- etablere tilstrekkelig landstrømkapasitet på landsiden til at man kan betjene både offshore-fartøy, cruiseanløp og regulære godsanløp.
- kreve at offshore-fartøy og cruiseskip til kai i Bergen skal gå på landstrøm eller en annen miljøvennlig kraftkilde (som f.eks. hydrogen)
- stille krav om rent skrog ved anløp Bergen havn for å sikre redusert spredning av alien invasive species – verdens største marine utfordring etter plastforsøpling og CO₂-utslipp.
- etablere infrastruktur som kan tilby miljøforsvarlig skrogvask tilknyttet Bergen havn og terminaler på Mongstad, CCB, m.fl. – begge deler etter modell fra Port of Southampton.
- sikre et helhetlig oppsamlingssystem for marin plastforsøpling i hele havneområdet i Bergen.
- vise bort skip på dager med høy luftforurensing
- utvide cruisesesongen for å sikre jevnere anløp av cruiseskip enn i dag
- stille krav til kloakkhåndtering hos cruiseskipene, slik at denne kloakken ikke dumpes i våre fjorder
- fortsatt jobbe for et tak på 8000 cruisepassasjerer og 3 cruiseskip til havn hver dag.

Havbyen Bergen

Havnæringene marin, maritim og energi på Vestlandet står for 60% av all verdiskaping i havnæringene i Norge. Tunge kompetansemiljøer, globale selskaper og en komplett klynge for innovasjon og nyskaping gir et godt grunnlag for nyetableringer og sysselsettingsvekst innenfor alle de blå næringene i vår region.

Kommunen må bidra til at marine og maritime næringer får tilgang på nok kompetent arbeidskraft. Politikerne har en viktig rolle i å tilrettelegge og synliggjøre næringene i samarbeid med andre offentlige aktører og med næringslivet selv.

Venstre vil:

- videreutvikle området Solheimsviken, Marineholmen, Laksevåg sjøfront og Dokken som et sammenhengende næringsområde for havnæringene. I planarbeidet bør det vektlegges en miks av boligutvikling, attraksjonsutvikling, samt næringsområder.

En attraktiv by for bedrifter og arbeidstakere

Det er stor konkurranse mellom byer og regioner om å tiltrekke seg virksomheter og kompetent arbeidskraft. Bergen skal være en attraktiv kommune å være i, både for bedrifter og for mennesker. Viktige tiltak er økt tilgang på næringsarealer og mer smidig og effektiv saksbehandling i reguleringssaker. Boligbygging, god kommunikasjon, gode kulturtilbud og et høyt nivå på barnehager og skoler er også viktig for å gjøre kommunen attraktiv.

Mange steder kan det være trangt om plassen for næringsdrivende i kommunen. Venstre ønsker å bruke den plassen vi har mest mulig effektivt gjennom ordninger for å tilrettelegge, ta i bruk og regulere arealer som i dag står tomme.

Venstre vil:

- åpne for mer midlertidig omregulering til næringsformål
- skape aktivitet i tomme sentrumslokaler og områder
- tilrettelegge for sosialt entrepenørskap
- opprettholde og øke støtte til Makerspace i flere bydeler, etter modell av Marineholmen Makerspace
- fortsette å opprettholde og øke støtte til etablerertjenester og nyskapingsparken i kommunen.

Destinasjonen Bergen

Venstre vil ha et større fokus på opplevelsesbasert turisme, kultur, mat og drikke. Reiselivsnæringen gir synergieffekter både innen kulturen og berører også nesten all annen næring gjennom tilreisende og møtevirksomhet. Venstre ønsker å støtte og videreutvikle denne næringen i samarbeid med bedriftene på en bærekraftig måte.

Konferansevirksomhet og næringsrettet transport utgjør store andeler av besøkende til Bergensregionen. Det ligger et stort potensial i tematisert reiseliv, med natur og kultur som pilarer.

Venstre vil:

- skape en insentivordning for at de lokale busselskapene skal legge om til el-drift.
- at Bergen sertifiseres som bærekraftig reisemål gjennom Innovasjon Norges merkeordning

- jobbe for å innføre en turistskatt for å vedlikeholde og rehabilitere UNESCOs verdensarvsteder, middelalderkirker og andre særskilte severdigheter i kommunen
- sørge for bedre skilting for gange mellom byens attraksjoner
- sikre flere offentlig tilgjengelige toaletter i bykjernen
- ha flere informasjonsskilt med lokalhistorie og fun-fact i hele byen

Servering

Venstre ønsker en skjenkepolitikk som er forutsigbar og rettferdig for næringen. Samtidig bør kontrollrutinene være utformet på en måte som luker ut useriøse aktører. Venstre vil at kommunen skal tilrettelegge slik at kontroller kan utføres på en måte som både sikrer at lover og regler følges, og samtidig ikke er til hinder for en god drift. Venstre vil at tilsynene i større grad skal vekte sine kontroller mot de serveringsstedene hvor det er avdekket eller er høy risiko for brudd på lover og forskrifter. På denne måten vil konkurransevilkårene for de bedriftene som driver innenfor norsk regelverk bedres.

Venstre vil utvide maksimal skjenketid til den statlige maksgrensen kl. 03. Venstre vil utvide tidsrommet for uteservering til klokken 02 der det ikke er til direkte sjenanse for naboer.

Venstre ønsker at veksten i skjenkesteder i fremtiden først og fremst skal skje i bydelene. Dette vil vi sikre gjennom god byutvikling som gir oss urbane bystrukturer i bydelene, med restauranter, utesteder, kafeer osv.

Det offentlige voldsbildet i Bergen sentrum har vært stabilt over en lang periode. Bergen er et trygt sted å være, og det skal byen også fortsette å være i fremtiden. Som et preventivt tiltak vil Venstre derfor også innføre et krav om vakthold ved de sentrale taxiholdeplassene i Bergen sentrum om kvelden i helgene.

Venstre vil:

- utvide skjenketiden til kl. 03
- utvide tidsrommet for uteservering til kl. 02.
- at alle utesteder skal få holde åpent så lenge de vil etter skjenketidens slutt
- at kontor for skjenkesaker skal ligge under næringsbyråden
- at skjenkekontrollene skal vektas mer mot steder som er utsatt for brudd på alkoholoven
- at flere kontroller gjøres samtidig for å effektivisere tidsbruken på serveringsstedene
- at skjenkesteder spres jevnere ut i bydelene
- innføre krav om vakthold ved de sentrale taxiholdeplassene i Bergen.
- jobbe mot diskriminering og uønsket seksuell oppmerksomhet ved utesteder
- åpne for å gi skjenkebevilgning til steder med nye og interessante konsepter
- åpne for skjenkebevilgning til kinoer på kveldstid

Urban matproduksjon

Venstre ønsker å bruke mer av det eksisterende og fremtidige urbane arealet til matproduksjon. Nærproduksjon av mat er med på å gjøre det fysiske og sosiale bymiljøet bedre. Parsellhager, plener, rivningstomter og tak er eksempler på områder

som kan brukes til små lokale dyrkingsarealer i kortere eller lengre perioder, og grå og grønne byrom får nytt liv med matvekster. Klimaendringer og andre faktorer kan gi dramatiske endringer i forutsetningene for jordbruk. Venstre mener derfor det er et selvstendig poeng å sikre vern av god matjord, selv om den ikke er i bruk.

Venstre vil:

- verne matjorden
- bruke flere urbane områder til matproduksjon
- Styrke kommunens støtteordning for urban dyrking

Kapittel 3: Demokrati, åpenhet og trygg økonomistyring

Styringsform

En kommune på Bergens størrelse bør ha politisk styring på den utøvende makt. Dette bidrar til at folkets vilje etter et valg i større grad gjør seg gjeldende i dag-til-dag-styringen av kommunen, og det blir enklere for innbyggerne å vite hvem som har ansvaret for politikken som føres. Derfor mener Venstre at Bergen fortsatt skal styres etter parlamentariske prinsipper.

Venstre vil:

- beholde parlamentarisme som styringsmodell

Lokaldemokrati

Venstre mener alle avgjørelser bør tas på et så nært nivå til dem det angår som mulig. De fleste saksfelt i Bergen bør sees i en helhet av et bystyre for hele byen. Ikke minst gjelder det byens økonomi. Enkelte avgjørelser bør derimot kunne delegeres til egne bydelsstyrer som er direktevalgt av innbyggerne, for eksempel klagesaker innen byggesaker og skjenkesøknader. Venstre er derfor positiv til innføringen av egne bydelsstyrer.

Venstre vil:

- innføre direktevalgte bydelsstyrer
- at Bergen skal være en forsøkskommune for stemmerett for 16 åringer
- ha et særlig fokus på informasjonsaktivitet og tilrettelegging for bruk av stemmerett for særlig sårbare grupper, så som personer med høy alder, bevegelses- eller annen funksjonsnedsettelse, samt personer med utviklingshemming.
- opprette en lokal pressestøtteordning for bydelsaviser, inkludert digitale aviser.

Åpenhet

Åpenhet i forvaltningen og i politiske prosesser er avgjørende for tilliten til politikerne. Derfor vil Venstre ha et gave- og lobbyregister for byens folkevalgte. Alle gaver som mottas av ansatte og politikere i Bergen kommune med en verdi over 500 kr skal dokumenteres, og takkes nei til hvis verdien overstiger kr 2000.

I politiske saker er det viktig at eventuelle forskjeller mellom faglige og politiske standpunkter blir tydeliggjort. Derfor vil Venstre fortsette praksisen med å offentliggjøre fagnotater fra etatene det øyeblikket det oversendes byrådet.

Direktesending av bystyremøter er viktig for at alle kan følge med på debatter og avgjørelser som fattes av byen øverste organ. Dette bør fortsette, men også utvides til også å gjelde komitemøtene i forkant der mange av debattene holdes. Alle møter som er tilgjengelig via stream skal også tegnspråktolkes.

Venstre vil:

- opprette et eget gave- og lobbyregister
- at fagnotater blir offentlig når det oversendes byrådet
- fortsette direktesending av bystyremøtene, og utvide dette til komitemøtene i forkant.

Trygg økonomistyring

En sunn kommuneøkonomi er avgjørende for at kommunen kan utføre de tjenestene innbyggerne er avhengig av, og for å kunne satse på tiltak som gjør byen grønnere og attraktiv.

Derfor må en trygg og ansvarlig økonomistyring legges til grunn for alt kommunen foretar seg. Forfallet på offentlige bygg i Bergen, ikke minst byens skoler, samt det høye velferdsnivået i kommunen, tilsier at det fortsatt er nødvendig med eiendomsskatt. Venstre mener promillen på eiendomsskatten ikke skal øke i den kommende perioden.

Vi vil jobbe for at eiendomsskatten skal være mest mulig rettferdig, slik at de med de minste boligene betaler forholdsmessig mindre skatt enn folk med store eiendommer. Dette sikres best gjennom et høyt bunnfradrag på skatten. Venstre vil også jobbe for at Stortinget skal gjøre det lov å gi fradrag på eiendomsskatten for å gjøre boligen mer miljøvennlig gjennom ulike tiltak for energieffektivisering.

Det er viktig at kommunens gjeld holdes under kontroll. Derfor må investeringsnivået i Bergen holdes på et edruelig og realistisk nivå i årene fremover, og nedbetalingstiden på kommunens lån bør ikke øke fra dagens 25 år. Venstre mener også at det er viktig at det i årlige budsjetter alltid settes av nok midler til å møte dårlige økonomiske tider, og at disse pengene settes av i egne fond til dette formålet.

Venstre vil:

- unngå at eiendomsskattesatsen øker fra dagens nivå
- sikre et høyt bunnfradrag på eiendomsskatten
- jobbe for at det skal bli mulig å skattlegge eiendom ut fra miljø/grønne verdier
- ikke øke nedbetalingstiden på kommunale lån
- sette av midler i årlige budsjetter til vanskelige økonomiske tider

En effektiv kommune

Skattebetalernes penger skal ikke brukes unødvendig på ting som kunne vært gjort smartere. Derfor er det viktig at Bergen kommune ligger i front på digitalisering av tjenestene sine, og utnytter bygg og areal på en mest mulig effektiv måte. Bergen kommune skal ikke sitte med tomter og bygg det ikke er behov for, og disse bør selges til markedspris. Venstre støtter prinsippet om aktivitetsbaserte arbeidsplasser der dette er hensiktsmessig.

Venstre vil:

- fortsette digitaliseringen av tjenestene
- selge tomter og bygg det ikke er behov for
- innføre aktivitetsbaserte arbeidsplasser der dette er hensiktsmessig

Kommunalt eierskap

Kommunalt eierskap i konkurranseutsatte næringer kan skape konflikter mellom politikernes rolle som eiere og politikerne som representanter for byens borgere. Det kan lett oppstå tvil om det er avkastning eller velferd som er målet. Venstre vil derfor at kommunens eierskap i konkurranseutsatte bedrifter skal begrense seg til tilfeller hvor eierskapet er avgjørende for å sikre viktige, offentlige funksjoner som ikke kan sikres gjennom andre virkemidler.

Venstre vil:

- begrense kommunens eierskap i konkurranseutsatte bedrifter

Kommunen som arbeidsgiver og kunde

Bergen er en stor innkjøper av varer og tjenester i regionen. Derfor er det viktig at kommunen retter innkjøpene sine på en måte som er bærekraftig, miljøvennlig og som stimulerer og utvikler lokalt næringsliv. Ved å ta aktive valg både i småinnkjøp, og ved å stille krav i anbudsrundene kan Bergen bidra positivt bare ved å gjøre de innkjøpene kommunen allerede gjør.

Som en stor arbeidsgiver må kommunen også prioritere å ansette lærlinger og være åpen for kvalifiserte arbeidssøkere som av ulike grunner har falt ut av arbeidslivet.

Venstre vil:

- vekte bærekraft høyere i offentlige anbud
- at kommunen skal stille strengere krav til at anbudsgivere skal være fossilfri innen 2030
- ha en ansettelsespolitikk som både gir plass for nye krefter og ideer, og tar vare på erfaring
- at Bergen kommune skal legge til rette for amming blant ansatte

Kapittel 4: Helse og sosial

Et godt helse- og sosialtilbud er en forutsetning for at byens borgere skal få et godt liv. Den enkelte skal få være sjef i eget liv, og spesielt når man har behov for tjenester. Helsefremmende innsats gjøres mange andre steder enn i helsetjenesten. Frisk luft, bevegelse og deltakelse er viktige helsefaktorer. Venstre vil støtte opp under forskning og utvikling av teknologiske løsninger som kan bidra til flere valgmuligheter for en stadig eldrende befolkning.

Forebygging og primærhelsetjenesten

Forebygging skal ligge til grunn for alt helsearbeid i Bergen. Mangel på medbestemmelse, bevegelse, trygge livsbetingelser og deltakelse kan redusere liv og helse betraktelig. Ikke minst er psykisk uhelse et folkehelseproblem. Å sikre lavterskel helsehjelp og forebyggingsarbeid i ulike livsfaser og livssituasjoner er en prioritert oppgave.

Venstre vil:

- satse videre på utvikling av innovative helse- og omsorgsløsninger i Alrek helseklynge
- styrke helsestasjonene som kompetansemiljøer
- sikre lavterskel psykisk helsehjelp for alle aldersgrupper, både barn, unge, voksne og eldre
- sikre en god jordmortjeneste som gir mor, far og barn en god start. Også LHBTI-familier skal bli møtt på en god måte.
- evaluere ordningen med driftstilskudd til fysioterapeuter, og prøve ut driftstilskudd for å få flere privatpraksiser blant psykologer og jordmødre
- videreutvikle A-LIS vest som et godt rekrutteringstiltak for nye fastleger
- innføre systematisk screening for fødselsdepresjon av alle nye mødre på helsestasjon

Psykisk helse

Vår psykiske helse blir påvirket av alle aspekter av livet vårt. Derfor er det viktig at vi jobber tverrfaglig mellom de forskjellige byrådsavdelingene for å skape bedre forhold for arbeidet med psykisk helse. Venstre vil styrke samarbeidet mellom de ulike nivåene i behandlingsapparatet, og styrke innsatsen innen barne- og ungdomspsykiatrien.

Venstre vil:

- jobbe for mer tverrfaglig samarbeid om psykisk helse mellom de forskjellige byrådsavdelingene
- bidra til mer «Frisk liv»- arbeid, for eksempel rådgiving og treningstilbud for utsatte grupper
- styrke innsatsen innen barne- og ungdomspsykiatri

Rusomsorg

Det har de siste årene vært en historisk satsing på rusomsorg i Bergen. Dette mener Venstre har vært helt nødvendig, og vi er fortsatt ikke i mål med en sikre at alle rusavhengige får den hjelpen som er best tilpasset deres behov. For Venstre er det ingen motsetning mellom å satse både på skadereduserende tiltak for å sikre liv og verdighet, og hjelpe mennesker ut av rusen.

Siden 2011 har i snitt 33 mennesker dødd av overdose i Bergen hvert år. For Venstre vil det viktigste målet med rusomsorgen alltid være å holde mennesker i live, og sikre grunnleggende verdighet. Vi vil jobbe for at mest mulig av inntaket av rusmidler skjer i mer verdige og tryggere omgivelser i brukerrom.

Det er viktig at det finnes gode lavterskeltilbud i alle deler av byen. I dag er det Mottaks- og Oppfølgingssentre (MO-sentre) på Damsgård, Nesttun, Wergeland og Eidsvåg. Bergen sentrum har stort sett blitt overlatt til ideelle organisasjoner. Venstre mener det trengs et eget MO-senter i sentrum med fokus på arbeid, aktivitet og brukarmedvirkning.

For å sørge for at mennesker skal klare å mestre eller komme ut av sin rusavhengighet er det avgjørende at det finnes gode nok botilbud. Det bør derfor prioriteres penger til flere tilrettelagte boliger for rusavhengige, og Venstres mål er at det i løpet av neste periode ikke lenger skal være behov for hospits. Det er viktig at

kommunen følger opp med tiltak som styrker bo-evnen og minimerer konflikter med nærmiljøer der dette kan være en utfordring.

For å hindre smittefare, overdosefare og andre helseutfordringer for rusavhengige er det avgjørende at det deles ut nok og riktig brukerutstyr. Rusmiddelbruken er i endring. En del nye rusmidlene har et betydelig skadepotensial som mange brukere ikke har innsikt i. Venstre ønsker at kommunen skal følge godt med i nye rustrender, og satse sterkt på informasjon og forebygging.

Dagens krisesenter har i dag ikke mulighet til å tilby krisetjenester til mennesker i aktiv rus på grunn av byggets egnethet og nærheten til barn i krise. Denne gruppen må få sine rettigheter knyttet til voldsproblematikk i varetatt.

Venstre vil:

- videreføre brukerrom
- redusere åpne russcener ved å bygge opp og hjelpe menneskene i rusmiljøet ut av rusavhengigheten
- opprette et nytt MO-senter med fokus på arbeid, aktivitet og brukermedvirkning i sentrum
- jobbe for at heroinassistert behandling blir en permanent ordning
- prioritere midler til flere tilrettelagte botilbud til rusavhengige, spesielt til de som skrives ut av behandling eller fengsel
- avskaffe bruk av hospits
- styrke arbeids- og aktivitetstilbud som Arna aktiv og ALF m.fl.
- opprette et eget sykehjem- og omsorgstilbud for mennesker i aktiv rus
- sikre et krisesentertilbud til mennesker i aktiv rus

Eldreomsorg

Retten til å bestemme i egen hverdag gjelder uavhengig av alder, og eldre som ønsker og kan bo hjemme med noen tilpasninger i boligen skal ha muligheten til det.

Innen den hjemmebaserte omsorgen er det nå i flere byer under utprøving et system der detaljerte enkeltvedtak blir erstattet med vedtak som blir fattet nærmere pasienten. Venstre er positiv til denne nytenkningen, men det viktigste er at tjenesten har nok kapasitet. Alle må få nødvendig pleie og omsorg når de trenger det. Venstre er positiv til et fleraktørssystem der brukeren kan velge mellom flere tilbydere, kommunale og private.

De som har behov for sykehjem skal være trygg på at de får god hjelp og verdig omsorg. Sykehjem i Bergen skal ha nok akutt plasser slik at mennesker som snarlig trenger sykehjemsplass slipper å stå i kø. Venstre er positiv til å prøve ut modulsykehjem og vi mener at fremtidens sykehjemsbehov bør løses gjennom fleksible løsninger. I fremtiden vil det være et større mangfold av pasienter med ulike livssyn ved sykehjemmene. Venstre mener at alle trossamfunn må få samme adgang til sykehjemmene som Den norske kirke.

Det gjøres i dag for lite for å få tjenestene til å spille på lag med de pårørende, selv om alle ser det som ønskelig. Venstre mener at det her må legges inn prosjektmidler samt lages en egen plan knyttet til dette.

Venstre vil:

- at eldre som trenger hjelp i hverdagen kan bli boende hjemme
- tilby dagsenterplasser for eldre som bor hjemme, men som har stort omsorgsbehov
- sikre nok akutt-plasser i eldreomsorgen, gjennom å følge opp vedtatt sykehjemsutbygging, og satse på modulsykehjem
- gi alle trossamfunn samme adgang ved sykehjem i Bergen
- lage en egen pårørendeplan
- arbeide for retten til at tegnspråklige seniorer kan leve i et tegnspråklig omsorg- og botilbud
- åpne for at private aktører kan drifte sykehjemstilbud

Tjenester for personer ved utviklingshemming

Venstre ønsker at Bergen skal være en by for alle. Dette betyr at også personer med utviklingshemming sine behov skal ivaretas på en god måte, samtidig med at man ivaretar verdier som selvbestemmelse og medvirkning. Bolig, arbeid og fritid er viktige arenaer for livskvalitet. Venstre mener at den nåværende plan vedtatt av bystyret må følges opp, slik at man fjerner køene knyttet til bolig og arbeid.

Bostedsløse, helsehjelp for papirløse og tiggere

Bergen skal være en raus og inkluderende by. Alle mennesker skal ha rett på et forsvarlig bo- og helsetilbud uansett bakgrunn. Derfor vil Venstre videreføre avtalen med Kirkens Bymisjon om å tilby sanitær- og overnattingstilbud for bostedsløse og tiggere i Bergen. Kommunen skal også være en samarbeidspartner med frivillige for å sørge for at papirløse innvandrere har grunnleggende og nødvendig helsehjelp, og fortsette å gi tilskudd til dette formålet.

Venstre vil:

- ha sanitær- og overnattingstilbud for bostedsløse og tiggere
- sikre helsehjelp til papirløse innvandrere
- sikre et rettshjelptilbud til denne gruppen, slik at grunnleggende rettigheter oppfylles

Bolig til alle

Alt for mange som har krav på kommunal bolig venter i kø. En stabil og trygg bosituasjon er avgjørende for livsmestring innen så ulike og mangfoldige områder som rusomsorgen, sosialtjenesten, barnevernet, tilbudet til utviklingshemmede, psykisk helse og mange flere.

Boligkøen i Bergen er historisk kort, men fortsatt venter mange på bolig.

Kommunale boliger må ikke konsentreres på samme sted, men spres jevnt ut i hele byen. Steder som i dag har en altfor stor konsentrasjon av kommunale boliger, som for eksempel Løvestakksiden, må avlastes.

Venstre vil:

- etablere varierte og tilpassede boliger for de mest vanskeligstilte
- etablere flere kommunale boliger
- sikre at kommunale boliger er jevnt fordelt i hele byen
- kartlegge hvor mange oppbrudd fra bomiljø barn i kommunale boliger opplever

Barnevern

Alle barn har rett til en trygg oppvekst og god omsorg. Når dette ikke kan sikres av foreldrene og deres nettverk må samfunnet trå til. Barnets beste, barnets deltagelse og barnets perspektiv skal ha hovedfokus i alle barnevernssaker.

For å sikre et mer helhetlig barnevernstilbud vil Venstre at Bergen kommune skal ta hele det offentlige ansvaret for barns oppvekstsvilkår og overtar ansvaret for de oppgavene det statlige barnevernet har i dag. Bergen har et barnevernfaglig miljø som er stort nok til å ivareta hele feltet og unngå at barn lider under dårlig samarbeidsforhold mellom stat og kommune. Det må også gjøres en rekrutteringsinnsats for å få folk til å søke seg til tjenesten og bli der.

Venstre er stolt over at det i 2018 ble bevilget 25 millioner til 26 nye stillinger i barnevernet. Dette vil igjen virke forebyggende på mange plasseringer i fosterhjem eller institusjoner. Det vil fortsatt være behov for å rekruttere flere gode fosterhjem, samt ha et variert tilbud av kompetente institusjoner. Barnevernet må bygge ut et fullgodt etterverntilbud og gjøre samarbeidet med psykiatrien, rushelsetjenesten og politiet mer forpliktende.

For å sørge for at barnekonvensjonens forpliktelser blir godt ivaretatt vil Venstre gå inn for obligatorisk kursing til alle som jobber med barn og unge.

Venstre vil:

- legge barnets beste, deltagelse og perspektiv til grunn i alle barnevernssaker
- overføre alt barnevern i Bergen til Bergen kommune
- at familieråd alltid skal brukes eller ha vært vurdert
- gi barnevernsbarn i Bergen et fullgodt etterverntilbud
- gi obligatorisk kursing i barnekonvensjonens forpliktelser til alle som jobber med barn og unge
- at en likeperson som selv har nedsatt hørsel og tegnspråk som et av to førstespråk skal være med i straksteamet fra det offentlige når det er påvist nedsatt hørsel hos barn.
- bidra til en mer evidensbasert praksis
- arbeide for å sikre veiledning og debriefing til de ansatte som trenger det

Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

Retten til å leve et godt liv der man selv har mulighet til å påvirke sin hverdag er avgjørende for Venstre. Derfor trenger vi gode tjenester for mennesker med psykiske eller fysiske funksjonshemninger, og brukerstyrt personlig assistanse må styrkes.

Venstre vil:

- styrke ordningen med brukerstyrt personlig assistanse (BPA)
- arbeide for å endre helsetjenesteloven slik at BPA i større grad kan bli en brukerstyrt tjeneste

Flere i jobb og reduksjon av barnefattigdom

Den beste måten å bekjempe barnefattigdom er gjennom å få flest mulig av foreldrene som kan i arbeid og målrettede tiltak som reduserer forskjellene mellom barns tilgang til aktiviteter.

NAV kontorene bør ha ressurser nok til å gi god individuell oppfølging av alle som trenger hjelp til å finne arbeid, blant annet gjennom flere tilpassende

kvalifiseringsprogram. NAVs tjenester må også være lett tilgjengelig og forståelig. Derfor bør digitaliseringen av NAV fortsette og det bør tilrettelegges for at NAV-ansatte i større grad kan hjelpe folk der folk er, ikke bare primært på et kontor.

Aktivitetskortet for barn med foreldre på sosialhjelp er et godt tiltak for å sikre alle barn tilgang på idretts og kulturtilbud. Dette bør videreføres og styrkes med flere tilbud.

Aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottagere under 30 år er lovpålagt, og det er viktig at kommunen gjennom de ulike bydelstiltakene Folk i Arbeid (FIA) tilbyr meningsfull aktivitet som setter folk i stand til å finne en jobb og lykkes i den.

Det er samtidig viktig å sikre et verdig sosialhjelpsnivå for dem som av ulike grunner ikke er i jobb. Derfor bør Bergen følge de statlige veiledende satsene for sosialhjelp og holde barnetrygden utenom utmålingen av sosialhjelp.

Venstre vil:

- gjøre NAVs tjenester lettere tilgjengelig for de som trenger dem
- opprette flere tilpassende kvalifiseringsprogram
- videreføre og utvide aktivitetskortet for unge
- følge de statlige veiledende satsene for sosialhjelp og holde barnetrygden utenom utmålingen av sosialhjelpen
- videreføre aktivitetsplikt for friske sosialhjelpsmottakere

Fritt brukervalg

Alle som har behov for det skal sikres praktisk og medisinsk hjelp i hjemmet, men det må fortsatt skilles mellom helsetjenester og praktisk bistand. Slik sikres alle et forsvarlig tilbud. Venstre støtter fritt brukervalg i hjemmetjenesten og hjemmesykepleien, fordi det innebærer at folk kan velge mellom den kommunale leverandøren og ulike private leverandører. Det er viktig at det finnes et privat alternativ til kommunens hjemmetjenester, slik at den enkelte kan velge det tilbudet som vedkommende mener passer best. Mennesker må imidlertid også ha rett til ikke å velge, og alle som ikke vil eller kan velge mellom kommunale eller private hjemmetjenester skal automatisk tildeles hjelp fra den kommunale hjemmetjenesten. Pleietrengende må få bo i sitt eget hjem så lenge de ønsker det og så lenge det er medisinsk forsvarlig.

Bergen kommune har innført en mulighet for å unntaksvis beholde sin kontaktperson hos NAV selv om man flytter til en annen bydel – dersom det har stor betydning å opprettholde gode relasjoner og godt samarbeid rundt en bruker. Bergen Venstre vil sørge for at det informeres bedre om denne muligheten, og at det sikres en god brukermedvirkning for de som er avhengig av omfattende hjelpetjenester.

Venstre vil:

- sikre fritt brukervalg i hjemmetjenesten og hjemmesykepleien
- Videreføre og styrke brukermedvirkningen i valg av NAV kontor

Levekår og områdesatsing

Det er i dag fortsatt store levekårsforskjeller mellom og innad i bydelene i Bergen. Det er et mål at alle barn og unge skal ha de samme mulighetene uansett hvor i byen vår man vokser opp. Derfor vil Venstre vil legge levekårsrapportene til grunn for prioritering av offentlige av midler, samt videreføre områdesatsingen i Solheim Nord,

Ytre Arna, Indre Laksevåg, Loddefjord og Olsvik. Andre områder bør vurderes i forbindelse med neste levekårsrapport. Venstre mener at områdesatsing må bety at det jobbes på tvers i offentlige etater.

Venstre vil:

- legge levekårsrapportene til grunn for prioritering av offentlige midler
- videreføre områdesatsingen i ulike deler av byen

Kapittel 5: Byutvikling

Venstre ønsker en mer urban og bærekraftig byplanlegging, som legger til rette for gange, sykling og kollektivreiser i dagliglivet. For lenge har byutvikling og arealplanlegging i Bergen skjedd på privatbilismens premisser. Det har ført til en by som har vokst stort i omfang. Det bor færre mennesker i Bergen sentrum i dag enn det gjorde for 40 år siden. Utviklingen har sikret gode boliger for mange, men har samtidig ført til større avstander mellom hjem, arbeidsplasser, skole og fritidstilbud.

Denne utviklingen gjør det vanskeligere å sikre gode bomiljø, og er ikke bærekraftig. FNs bærekraftsmål for 2030 slår klart fast at man må oppnå en sosial, inkluderende og bærekraftig urbanisering. At mange er avhengig av bilen for å fullføre daglige gjøremål, bidrar også til en usunn og mindre trygg by. Nye prosjekter bør følge klare overordnede prinsipper om gåbyen og balanserte bydeler, og bygges rundt eksisterende og kommende kollektivknutepunkter. Bygging av Bybanen er det viktigste enkeltgrepet som bidrar til denne utviklingen, og Venstre vil være garantisten for kontinuerlig utbygging av Bybanen til alle bydeler.

Fortetting og planlegging

Private utbyggere er en viktig drivkraft i Bergen. Derfor må kommunen og bystyret fremme tydelige krav til kvalitet, fortetting og bærekraftige løsninger i overordnede kommuneplaner – og i konkrete reguleringsplaner. Bydelene skal balansere arbeidsplasser og boliger. Det kreves også tettere samarbeid med nabokommuner, og regionale og statlige myndigheter, for å sikre en fremtidsrettet utvikling av transportløsninger og bærekraftig boligbygging.

Venstre ønsker å styre etter et overordnet og langsiktig mål om arealnøytralitet, på samme måte som vi også ønsker å oppnå et klimanøytralt samfunn. Endringer i arealbruk er i dag den største trusselen mot naturmangfoldet, og byene kan ikke fortsette å vokse for alltid. Arealer bør ses som en begrenset, ikke-fornybar ressurs. Bedre utnyttning av allerede bebygde områder, vil bidra til å verne mer sårbar natur.

Venstre har allerede fremmet forslag om å utrede et arealregnskap for Bergen kommune. Å opprette et arealregnskap kan bidra til å synliggjøre hvor godt vi oppnår målet om fortetting, om vi kan utnytte områder bedre, og behovet for bevaring eller restaurering av ulike naturområder.

Rivningstomter, større parkeringsplasser, nedlagte næringsarealer og godsområder kan brukes mer effektivt, for å forhindre tap av natur og matjord andre steder. Noen steder kan også høyhus være aktuelle, om de samtidig klarer å ta hensyn til nærmiljøet.

Bilbaserte kjøpesenter og boligprosjekter, og nedbygging av kulturlandskap og matjord bør stanses allerede før de kommer til reguleringsfasen. Venstre vil forby

utleie av parkeringsplasser på alle brann- og rivningstomter – for å stimulere til nybygging.

Byarkitekten skal være en viktig premissleverandør i det offentlige ordskiftet. Den skal bidra med innspill til konkrete reguleringsplaner tidlig, slik at ikke utbyggere og kommune bruker unødvendige ressurser på å komme frem til gode planer. Naboer og nabolag må sikres gode og reelle anledninger til å bli hørt underveis i reguleringsarbeidet.

Venstre ønsker også å arbeide for at det brukes mer miljøvennlige byggematerialer, redusere krav til parkeringsplasser, og at det tilrettelegges for trygghet sykkelparkering.

Venstre vil:

- sørge for forutsigbarhet for utbyggere gjennom å ha tydelige krav til kvalitet, fortetting og bærekraftige løsninger i overordnede kommuneplaner, og konkrete reguleringsplaner
- sikre rask saksbehandling når utbygginger planlegges i tråd med kommuneplanens arealdel (KPA)
- ha lokal medvirkning i byggesaker
- opprette et arealregnskap som synliggjør arealbehov, utviklingen for sårbare naturtyper og byens samlede fotavtrykk
- følge prinsippet om å unngå, avbøte, restaurere, eller kompensere for tap av naturmangfold i rekkefølgebestemmelser
- tillate høyhus der det passer inn i bybildet, kombinert med prinsipp om *air rights* for å sikre mangfold
- ha boligbygging på rivningstomter, parkeringsareal, nedlagt næringsareal og godsområder
- si klart nei til nye bilbaserte kjøpesenter og boligprosjekter
- forby parkering på rivningstomter i sentrale deler av byen for å stimulere til utbygging av disse tomtene
- sikre at Byarkitekten får en markant rolle som fremmer arkitektur med kvalitet
- at flere av kommunens egne byggeprosjekter gjennomføres med tre som materiale
- sette et overordnet, langsiktig mål om arealnøytralitet
- flomsikre sårbare områder i kommunen

Bolig for alle

Kostnadsnivået er en stor utfordring for mange av dem som skal kjøpe sin første bolig eller en bolig med plass til nystiftet familie. Venstre mener alle skal få muligheten til å leve gode og urbane liv, med nærhet til arbeidsplassen og de tilbudene man trenger eller ønsker å bruke. Vi vil gjennom politiske føringer og reguleringsplaner å tilrettelegge for at det bygges flere gode familieleiligheter, med trygge uteområder og levende nabolag, i de urbane fortettingsområdene.

Mange trenger av ulike årsaker også hjelp til å sikre seg en bolig. I for lang tid har kommunen satset på sosialboliger i de samme områdene. Dette har bidratt til å skape vanskeligere levekår for alle de som lever der. Venstre har allerede klart å snu sosialboligpolitikken, slik at sosialboliger ikke legges i de mest belastede områdene. Denne retningen ønsker vi å sikre også fremover, når vi fullfører målet om 250 nye

sosiale boliger i Bergen. Kommunen bør arbeide målrettet for å sikre strategiske tomter for disse.

Venstre vil:

- sikre flere urbane boliger for barnefamilier
- at nye kommunale boliger som hovedsak ikke skal legges i belastede områder
- gjennomføre vedtatt utbygging av 250 sosialboliger

Tilgang til grøntområder og natur

Turmuligheter er viktig for folkehelsen. Byfjellsgrensen må ligge fast, og prosjekter som Løvestien må fullføres. Samtidig bør turmuligheter i kupert terreng og urørt natur fremdeles være en naturlig del av friluftslivet.

Parklivet i Bergen er noe av det som gjør byen til et attraktivt sted å bo. Vi ønsker å sikre flere sitteplasser, trygge grillområder og bosspann i disse. Nye bydeler og byggeprosjekter må ivareta behovet for grønne uteområder.

Tilgang til vann, elver, badeplasser og sjøfronten må sikres. Vi ønsker å fullføre prosjektet med badestrand langs Storelungeren og sikre en tilgjengelig sjøpromenade langs byfjorden.

Venstre vil:

- bevare, og utvikle nye grønne lunger i urbane strøk
- bygge mer turvei for å sikre flere god tilgang til naturen og knytte sammen turstiene i bydelene
- bevare byfjellsgrensen og utvide byfjellsområdene i Åsane og i Fana
- sikre at byfjellene ikke gror igjen og mister sitt fjellpreg, for eksempel gjennom å ha flere geiter på byfjellene
- bygge rasteplasser under tak, toaletter og bosspann i samarbeid med private
- gjennomføre en ny, stor bystrand ved store lungegårdsvann
- sikre tilgjengelighet til byfjorden
- videreutvikle Sydnes sjøbad og Nøstetorget
- gjøre parkene lettere tilgjengelig ved å sette opp flere sitteplasser og grillplasser
- arbeide for at nasjonal lovgivning skal gjøre det tillatt å drikke alkohol i utvalgte grønne områder
- Bygge dagsturhytter etter inspirasjon fra Sogn og Fjordane

En levende by

For å skape attraktive og levende nærmiljø er det viktig å legge til rette for et variert og balansert nærings- og kulturtilbud i alle nabolag. Ved å legge til rette for næringsaktivitet og kultursteder i førsteetasjen og boliger i etasjene over, skaper man liv i gatene.

For hver parkeringsplass man fjerner, blir det flere fotgjengere, og mer trivsel og handel. Venstre mener urbane strøk i fremtiden må bli fri for gjennomgangstrafikk, og erstattes med gågater, grøntområder, lekeplasser og gatetun. Venstre mener Bergen bør ha mål om et bilfritt sentrum.

Venstre mener at tilstanden på dagens tilfluktsrom må kartlegges. Aktiv bruk er den beste måten å sikre nødvendig kvalitet. Venstre ønsker derfor å utrede om disse kan

brukes til beboerparkering eller andre formål, samtidig som tilfluktsromfunksjonen er tilfredsstillende.

Venstre vil:

- arbeide for bydeler og nabolag med balansert tilbud av nærbutikker, møteplasser, idrettsanlegg og kulturtilbud
- tilrettelegge for parsellhager, food-trucks, pop-up-kafeer o.l.
- legge til rette for flere gågater, gatetun og grøntområder i nærmiljøene
- tilrettelegge for flere lekeplasser i byen og stille krav til lekbarheten til disse
- at det gjennomføres forsøk med «byggelekeplasser» etter modell fra Danmark.
- opprette bilfrie soner i bymessige strøk, som på Nygårdshøyden, Nordnes eller i Sandviken
- fjerne gateparkeringsplasser

Kapittel 6: Miljø, klima og naturmangfold

Ren luft

Bedre byluft har vært en høyt prioritert sak for Venstre i inneværende periode, og politikken vår har også vist gode resultater. Byluften var i 2017 den beste som var blitt målt på 15 år. Innføring av rushtidsavgiften har redusert biltrafikken, og datokjøring har bidratt til å begrense forurensningsproblemene på de aller verste dagene. Venstre har kjempet for å gjeninnføre vrakpant for gamle vedovner, og har sikret store beløp til dette.

I Bergensdalen og andre områder er byluften fremdeles ikke god nok. Dårlig byluft skaper problemer for astmatikere og andre med luftveisproblemer, og forringer både livskvaliteten og levealderen til mange bergensere. For å få bedre kunnskap om lokale variasjoner i luftkvaliteten, ønsker Venstre flere aktive målestasjoner. Balanserte bydeler vil redusere biltrafikken på lengre sikt. Kommunen bør i egen virksomhet legge til rette for fleksitidsordninger for de ansatte der dette er mulig, for å bidra til å redusere rushproblemene.

Venstre vil:

- sikre videreføring av vrakpanten for gamle vedovner, frem til forbudet inntreffer i 2021
- få bedre kunnskap om luftkvalitet i bydelene
- bidra til mer fleksibel arbeidstid i kommunen for å redusere køene i rushtiden

Klimanøytralitet

Menneskeskapte klimaendringer utgjør en trussel vi knapt kan forestille oss omfanget av, og Bergen skal ta sin del av ansvaret for at vi ikke overskrider togradersmålet. Veksten skjer i byene. Derfor er det også i byene vi må løse klimaproblemene.

Med Venstre i byråd har vi fått vedtatt at Bergen skal bli fossilfri innen 2030. Vi er på god vei til å redusere utslippene og ønsker å sikre ytterligere opptrapping for å være trygg på at målene nås.

Landstrømanlegg ved havnen, mer miljøvennlige oppvarmingskilder og reduksjon i transportbehov vil alt sammen bidra til betydelig reduksjon av klimagassutslipp.

Venstre har lagt frem og fått gjennomslag for en omfattende Grønn Strategi i bystyret, som vi ønsker å realisere.

Venstre vil vektlegge klima- og miljøhensyn og klimavennlig innovasjon tyngre enn i dag ved offentlige innkjøp. Venstre ønsker ikke å bygge en rullebane nummer to på Flesland.

Venstre vil:

- gjøre Bergen fossilfritt innen 2030
- arbeide for bruken av klimavennlige byggematerialer og fossilfrie byggeplasser
- etablere en kommunal støtteordning for energitiltak
- øke vektleggingen av klima- og miljøhensyn i anbudsprosesser

Naturmangfold

I Bergen kommune er det rundt 275 rødlistede arter, deriblant arter som Norge har et særlig ansvar for å beskytte. Rødlistede arter må sikres gode leveforhold, og de mest sårbare naturområdene må skjermes mot menneskelige inngrep og utbygging. Venstre vil legge særlig vekt på naturmangfold i ulike avgjørelser, og vil aktivt bruke kommuneplaner og reguleringsplaner som juridisk bindende verktøy for å sikre naturmangfoldet. I tillegg ønsker vi at Bergen får en egen plan for naturmangfold. Venstre har som overordnet mål at ingen rødlistede arter utrykkes i kommunen.

Kulturlandskap og matjord er viktige verdier som Venstre ønsker å bevare, særlig av hensyn til de artene som er avhengige av dette. Venstre ønsker blant annet å se på flere tiltak som kan sikre at byfjellene forblir byfjell, og ikke blir byskog, og som opprettholder kystlynghei. Vi vil fremme en mer skånsom og bærekraftig skogforvaltning, som forebygger monokultur - og ivaretar særlig gammelskog, kantskog og løvtre/blandingsskog.

Kartlegging av arts mangfoldet er viktig for å forstå hvilke utfordringer det står over for. Frivillige lag og organisasjoner gjør viktig arbeid for å identifisere og spre kunnskap om sårbare arter, og Venstre ønsker å legge til rette for mer av dette.

I Bergen er det 315 innsjøer og et stort naturmangfold knyttet til disse. Venstre vil sikre at ambisjoner om vern og åpning av vann og vassdrag imøtekommes og oppnås, og at forhold ligger til rette for bærekraftige bestander av eksempelvis elvemuslingen, og andre sårbare arter.

Fordi det ikke finnes større rovdyr i Bergen, kan det i deler av kommunen være utfordringer knyttet til å bevare en naturlig bestand av hjort. Venstre er åpne for å justere kvoter for uttak av hjort, for å sikre en bestand som hindrer sykdomsspredning og sultedød - som vi har sett eksempler på i nyere tid.

Venstre vil:

- bedre kartlegging av arts mangfoldet i Bergen
- lage en overordnet plan for naturmangfold i Bergen kommune
- legge bedre til rette for kartlegging og fremming av arts mangfoldet gjennom styrking av kommunens viltfond og støtte til kartleggingsaksjoner – og andre relevante tiltak

- ha tiltak i reguleringsplaner for å bevare arts- og naturmangfoldet
- støtte til tiltak mot svartelistede arter
- bevare kulturlandskap og matjord
- arbeide for bærekraftig skogforvaltning, og begrense bruken av snauhogst
- sikre innsjøer og vassdrag som er viktige for naturmangfoldet
- fortsette arbeidet med å verne om, gjenåpne og rehabilitere vassdrag
- justere kvoter for uttak av hjort, for å sikre bærekraftige bestander, og hindre sykdom og sultedød

Matsvinn, avfallshåndtering og forurensing

Unødvendig matsvinn bidrar til vesentlige klimagassutslipp. Venstre har sikret finansiering av Matsentralen Bergen, og vil arbeide for at kommunen bidrar ytterligere til reduisering av matsvinn.

I deler av kommunen finner man dessverre miljøgifter og mye forsøpling. Venstre har allerede sikret midler for å håndtere utfordringene i bunnen av Puddefjorden og Storelungeren, og ønsker blant annet å rehabilitere området i Slettebakken som tidligere var bossfylling.

Forbrenningsanlegget i Rådalen er Bergens største punktutslipp av Co2. Venstre vil jobbe for å sikre karbonfangst ved anlegget i tråd med Bergens mål om å bli fossilfri.

Mikroplast er et økende problem som kommunen må bidra til å løse. Venstre ønsker i samarbeid med idretten å finne bærekraftige alternativer til gamle dekk som granulat på kunstgressbaner, og sørge for det blir enklere for strandryddere og bossplukkere å levere oppsamlet avfall.

Venstre vil:

- ha flere miljøstasjoner
- arbeide for klimavennlig bosshåndtering, deriblant utbygging av bossnettet
- ha tiltak mot granulat og annen mikroplast
- ha bedre søppelhåndtering for strandryddere og bossplukkere
- iverksette tiltak mot gamle, miljøfiendtlige deponier.
- innføre bedre tiltak for hjemmekompostering og tilrettelegging for kildesortering av Matavfall
- lage planer om hvor en i fremtiden kan plassere stein ved anleggsvirksomhet slik at massene kommer til nytte
- sikre karbonfangst ved forbrenningsanlegget i Rådalen
- ta vare på drikkevannskildene i fjellene og passe på at skogsdrift og skogsveiene ikke skader kvaliteten

Kapittel 7: Transport

Transport står for en stor andel av klimagassutslippene i Bergen, og skaper også en vesentlig del av luftproblematikken i byen vår. Venstre ønsker en by som tilrettelegger mer for gange, sykkel og kollektiv i hverdagen – der bilen ikke lenger utgjør den viktigste transportformen for folk flest. Dette krever langsiktig tenkning i byplanleggingen – men også tiltak på kortere sikt kan bidra til å skape disse transportløsningene i byen Venstre ønsker.

Venstre mener Bergen kommune i større grad bør få kontroll over kollektivtilbudet i byen. At kommunen står for arealforvaltning mens fylkeskommunen styrer kollektivtilbudet, skaper utfordringer når det gjelder det å skape en helhetlig, klimavennlig byutvikling.

Gange

Venstre vil legge til rette for "Gåbyen Bergen", som innebærer at offentlige rom og veier er godt tilrettelagt for fotgjengere - og at avstanden til nærbutikken, arbeidsplassen og andre daglige gjøremål som hovedregel ikke er lenger at man kan gå dit. Universell utforming er viktig å ivareta også langs gater og i offentlige byrom. Venstre ønsker at det skal være trygt og enkelt å ta føttene fatt i byen vår.

Venstre vil:

- legge til rette for flere gågater
- ha flere "barne-" og "eldretråkk"-prosjekter, for å kartlegge ferdselen til de som er mest avhengige av trygge gangveier
- eksperimentere mer med felles byrom ("shared spaces"), der bilenes ferdsel skjer på de myke trafikantenes premisser
- sørge for gode gangårer i områder som idag er utformet på bilistenes premisser, som ved Danmarks plass og Fjøsangerveien i sentrum
- bygge støy- og vindskjerming på begge sider av Puddefjordsbroen
- sørge for universell utforming også langs gater og i offentlige byrom
- tilrettelegge for flere snarveier

Sykkel

Sykkel et miljøvennlig og helsefremmende alternativ til bil og kollektivtransport. Vi ønsker å gjøre sykkel til et mer lettvint alternativ for flere. Venstre er veldig fornøyd med å ha sikret en permanent bysykkelordning i Bergen sentrum, som vi også ønsker å utvide til andre bydeler.

Vi ønsker å sikre raskere utbygging av gang- og sykkelveier i kommunen, spesielt i sentrumsnære strøk. Kommunen bør også tilrettelegge for trygg sykkelparkering, for eksempel ved kollektivknutepunkt og gjennom krav i reguleringsplaner.

Venstre vil:

- at syklistene konsekvent prioriteres foran biltrafikken i trafikkplanleggingen
- ha gjennomgående sykkelveier i sentrum og bydelssentre
- at hovedsykkelrutene som binder sammen bydelene skal som hovedregel utformes uten plankrysninger av kjørende, samt unngås å ledes gjennom felles byrom ("shared spaces") der fotgjengere begrenser fremkommeligheten
- bygge sykkelveier parallelt med utbyggingen av bybanen
- at det i størst mulig grad skal bygges separate gangstier og sykkelveier
- sikre flere tørre og tyverisikre sykkelparkeringsplasser
- sørge for en tydeligere skilting av sykkelveier, spesielt hvor disse skiller seg fra bilvei.

Bybanen

Bybanen skal være ryggraden i det bergenske kollektivsystemet. Venstre skal være garantisten for Bybanen til alle bydeler. Bybanen er et effektivt kollektivmiddel, og

bidrar samtidig på en unik måte til bærekraftig fortetting rundt kollektivknutepunktene.

Venstre ønsker å sikre kontinuerlig utbygging av Bybanen. Vi vil at Bybanen bygges til Spelhaugen i Fyllingsdalen, og mot Åsane så raskt det lar seg gjøre. Venstre mener Bybane i dagen er noe av det som bidrar til dens suksess, og kommer ikke til å godta omkamper om vedtatte bybanetraseer.

Venstre ønsker å bedre kapasiteten til bybanen i rushtiden, vil jobbe for større vognkapasitet og hyppigere avganger i denne perioden. Venstre vil også sikre at man i planarbeidet for kommende byggetrinn av bybanen legger til rette for lengre plattformer, slik at nødvendig fremtidig kapasitet blir sikret uten større inngrep i fortettingsområdene rundt kollektivknutepunktene.

Det statlige bidraget til byggekostnadene for Bybanen må økes. Dersom biltrafikken går ned i tråd med vedtatte målsetninger, vil ikke dagens finansieringsmetode være bærekraftig.

En av bybanen største suksesskriterier er at den transformerer et område med mer enn bare skinner. For å sikre denne kvaliteten i den videre bybaneutbyggingen mener Venstre at det bør åpnes for bruk av lokale investeringsmidler som supplement til bompenger og statlig finansiering. Det bør også vurderes å bruke lokaleierbidrag fra tomteeiere i finansiering etter modell fra samferdselsutbygginger i Oslo.

Venstre vil:

- bevare og utvikle Bybanen som ryggraden i kollektivtrafikken i Bergen
- konsentrere vekst og utbygging langs bybanetraseene og kollektivknutepunktene
- bygge Bybanen helt frem til Spelhaugen i Fyllingsdalen
- sikre kontinuerlig utbygging av bybanen til Åsane etter vedtatt trasé
- jobbe for høyest mulig statlig finansiering av Bybanen
- åpne for å bruke lokale finansieringsmidler til å bygge Bybanen, i tillegg til bompenger og statlige midler
- legge stor vekt på dekningsgrad i de nye bytransformasjonsområdene ved Dokken, Sydnes og Laksevåg i planleggingen av bybanen mot vest

Buss

Venstre ønsker å sikre gode busstilbud, og særlig ekspressbussruter på tvers av bydelene. Gjennom anbudskrav vil Venstre sørge for at bussflåten i Bergen i størst mulig grad blir utslippsfri, enten det er trolleybusser, batteridrevne busser eller hydrogenbusser. Venstre ønsker fortsatt å tilrettelegge for god bussfremkommelighet.

Venstre vil:

- ha hyppigere avganger, billigere reiser, flere utslippsfrie busser og flere tverrforbindelser
- komplettere bybanen med ekspressbusser fra sentrale knutepunkt i bydelene
- sikre at bussflåten i størst mulig grad blir utslippsfri gjennom anbudskrav
- sikre bedre fremkommelighet for bussene

- etablere en utslippsfri servicelinje i sentrum

Båt og alternative kollektivtransportformer

Venstre ønsker å se på nye kollektivløsninger for fremtiden. Hurtigbåttilbudet til Kleppstø og Knarvik avlaster veinettet og andre kollektivtilbud.

Nullutslippspassasjerbåter kan være aktuelt noen steder, for eksempel langs byfjorden. Andre steder i verden benyttes eksempelvis gondolbaner som kollektivmiddel, der det er større høydeforskjeller. Venstre ønsker en mulighetsstudie som ser på potensialet for alternative, kollektive transportformer i Bergen.

Venstre vil:

- utrede alternative, miljøvennlige kollektivtransportløsninger for Bergen
- styrke hurtigbåttilbudet til Kleppstø og Knarvik, og sørge for at hurtigbåtene blir drevet med nullutslippsteknologi
- utrede muligheten for andre utslippsfrie kollektivbåtruter
- være pådriver for at ruteproduksjon som settes på anbud i mindre grad fokuseres mot en gitt transportform og mer mot høyest mulig mobilitet og frekvens og lavest mulig utslipp. Eksempelvis stille krav om antall reiser innenfor et anbudsområde heller enn å eksempelvis definere et gitt antall buss- og taxireiser
- sikre en sømløs overgang mellom ulike kollektivtransportformer i ruteplanleggingen

Bil

Venstre ønsker å stimulere til at bilparken blir mer miljøvennlig, blant annet ved miljødifferensierte bompenger, og å tilrettelegge for flere ladepunkter og hydrogenstasjoner. Særlig nyttetrafikken bør ha gode insentivordninger for å velge mer miljøvennlige biler og transportformer.

Samtidig løses ikke de store utfordringene ved høy privatbilisme kun ved å velge miljøvennlige biler. Venstre ønsker å redusere den totale biltrafikken. Bergen har et mål om 20 prosent reduksjon innen 2030 og det må arbeides videre for å nå dette målet.

Venstre ønsker færre privatbiler i Bergen, og vil tilrettelegge særlig for bildeleringer. Ved å sette krav i reguleringsplaner kan Bergen sette av sentrale parkeringsarealer for bildeleringene, for eksempel i nye borettslag og beboerparkeringsanlegg.

Venstre vil:

- ha flere ladepunkt for elbiler
- ha en 35 % reduksjon i biltrafikken innen 2025, sammenlignet med 2013
- sikre at nullutslippsbiler har vesentlige fordeler fremfor fossilbiler i bomringen
- bidra til å fornye bilparken til nyttetrafikken
- tilrettelegge for bildeleringer
- redusere den samlede biltrafikken i kommunen
- jobbe for et bilfritt sentrum

Veiprosjekter

Venstre ønsker primært ikke flere store veiprosjekter i kommunen. Forskning viser at økt veikapasitet også fører til økt biltrafikk, og for å bygge nye prosjekter etter lovlig standard, krever disse etter hvert mer og mer plass. Dette går ut over både

livskvaliteten og naturen mange steder. Likevel er det utfordringer knyttet særlig til at E39 går i Bergensdalen, spesielt med tanke på luftkvalitet. Venstre ønsker å gjennomføre Ringvei Øst, som vil bidra til å løse noen av de trafikale utfordringene i sentrum. Denne bør gå sør for Fjøsanger. Venstre ønsker ikke at den såkalte bymiljøtunnelen bygges.

Venstre vil:

- plassere ringvei øst til Arna sør for Fjøsanger
- si nei til en egen veitunnel under Bergen sentrum

Kapittel 8: Mangfold

FNs bærekraftsmål ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng, og er universelle mål som representerer et globalt veikart for alle land. Tre viktige mål er å utrydde fattigdom, redusere ulikhet og gi alle muligheter for en god utdanning. Målene er universelle og skal legges føringer for politikk, også lokalt.

LHBTI-rettigheter

Venstre ønsker at alle, uavhengig av seksuell legning eller kjønnsstilling, skal møtes på en god måte i alle livsfaser og livssituasjoner. Venstre vil ha særlig oppmerksomhet på LHBTI-familier, personer som har både minoritets- og LHBTI bakgrunn, eldre LHBTI-personer og ikke minst hvordan Bergen kommunes tjenester fungerer for disse gruppene.

Venstre vil:

- at Bergen kommune tar et særlig ansvar for LHBTI-flyktninger
- støtte FRI med kommunale tilskudd
- jobbe for at Bergen skal arrangere Europride
- innføre en tredje kjønnskategori på kommunale skjemaer
- at alle relevante kommunalt ansatte skal kurses i problematikk knyttet til kjønns- og seksualitetsmangfold

Flyktninger

Mennesker som er på flukt skal finne Bergen som en trygg havn. Bergen bør bosette minst like mange flyktninger som vi blir anmodet om. Barn som er på flukt uten foreldrene sine er særlig sårbare, og Bergen kommune bør ta et særlig ansvar for enslige mindreårige asylsøkere.

At mennesker blir drevet på flukt er en internasjonal utfordring, men god integrering er et lokalt ansvar. Dette er et ansvar Bergen både kan og vil ta.

Det ligger enorme muligheter i at verden kommer tettere på oss. Et mer mangfoldig Bergen er et bedre Bergen. Bergen har alle forutsetninger for åpent kunne diskutere og håndtere utfordringer som kommer med et interkulturelt bysamfunn.

Venstre vil:

- bosette minst like mange flyktninger som staten ber Bergen om

Inkludering

Innvandrere er en berikelse for det norske samfunnet. De fleste innvandrere og deres barn er godt inkludert. Likevel står altfor mange innvandrere utenfor viktige deler av fellesskapet og utsettes for diskriminering.

Integrering er et gjensidig ansvar og en gjensidig prosess, som krever respekt og stiller krav til begge parter. Bergen skal være en flerkulturell liberal by. Vi skal ikke akseptere intoleranse, undertrykking eller manglende respekt for loven. Samfunnet må stille krav om at de som ønsker å bosette seg i Norge gjør sitt beste for å tilegne seg gode norskkunnskaper.

Tilknytning til arbeidslivet og god språkopplæring er de viktigste enkeltfaktorene for god inkludering. Introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger må settes i stand til å øke andelen deltakere som er i arbeid eller utdanning, inkludert grunnskole etter programslutt. Mange innvandrere skaper sine egne arbeidsplasser. Venstre vil stimulere til at innvandrere kan starte opp egne firma/nyetableringer gjennom Innovasjon Norge.

Venstre vil:

- støtte tiltak fra private og frivilligheten for økt integrering, med spesiell vekt på tiltak som startet i innvandtermiljøene selv
- stimulere til at innvandrere kan starte opp egne firma/nyetableringer
- arbeide for jobbmesser rettet inn mot næringslivet og innvandrere med høy utdanning
- tilby fadder- og trainee-ordninger
- styrke innvandrerorganisasjoner slik at de kan benyttes til å spre informasjon og til å motivere innvandrere
- at krisesentrene skal ha flerkulturell kompetanse

Dyrevelferd

Dyr har en egenverdi som strekker seg langt forbi den nytten de har for mennesker. Derfor har Venstre sørget for at Bergen nå har fått en egen dyrevelferdsplan - som landets første kommune!

For Venstre er det et sentralt mål at Bergen skal forbli en foregangskommune når det gjelder dyrevern og dyrevelferd.

Ikke alle personer har et stort nettverk. Noen dyreeiere har også dårlig økonomi. Venstre mener at i tilfeller med akutt eller langvarig sykdom hos dyreeier må vi kunne tilby noe annet enn avlivning av dyret. Venstre ønsker at kommunen skal samarbeide med aktuelle leverandører av langvarig eller midlertidig omplassering av dyr, slik at for eksempel legevakten har noen som de kan henvende seg til i slike situasjoner og sikre dyret trygghet.

Det viktigste vi kan gjøre for å forhindre grusom behandling av dyr er å sørge for å bygge opp et godt apparat som kan forebygge og oppdage dyremishandling og hjelpe de mishandlede dyrene.

Venstre vil:

- fortsette arbeidet for at flere katter blir sterilisert, kastret og chippet
- ta initiativ til tettere tverrfaglig samarbeid om dyrevelferd, blant annet gjennom samarbeid med dyrepolitiet
- bidra til å utvikle Dyrenes hus til et lokalt ressurs- og kompetansesenter for dyrevelferd

- opprette eller videreutvikle sentrale dyrevelferdsfunksjoner som dyrevelferdskoordinator og veterinærvakt
- at Bergen skal benytte sin innkjøpsmakt til å velge dyrevennlige produkter
- nekte å leie arealer til sirkus med ville dyr
- jobbe for flere hundeparker
- innføre en kjøttfri dag på kommunale institusjoner og i ansattekantiner
- øke kompetansen rundt dyrevelferd hos helsepersonell
- videreutvikle det tverrfaglige samarbeidet om dyrevelferd

Det offentlige rom

Venstre vil at alle skal ha rett til å ferdes anonymt. Kameraovervåking av det offentlige rom er uønsket. Alle skal fritt ha tilgang til det offentlige rom. Ytringer og kulturelle uttrykk skal ikke reguleres, med mindre det går direkte ut over andres personlige frihet, som for eksempel ved fremsetting av trusler eller unødvendig og langvarig støy.

Venstre vil aldri stille krav til politiske standpunkt, utover støtte til demokrati og menneskerettigheter, når aksjonsgrupper, politiske organisasjoner, trossamfunn eller andre med religiøst fundament vil bruke det offentlige rom. Det samme gjelder kommunale støtteordninger.

I Bergen skal alle skal ha rett til å gå i religiøse og kulturelle plagg, eller benytte religiøse symboler i det offentlige rom, som skolen. Kommunale kulturbygg som skal huse et bredt spekter av aktiviteter, må også tilpasses forskjellige trossamfunn sine behov. Venstre vil iverksette tiltak for å informere barn og unge om religionsfrihet og hvilke rettigheter de har i Norge, samt jobbe mot at noen utsettes for tvang til å bære bestemte plagg som hemmer bevegelsesfrihet eller interaksjon.

Venstre vil:

- gjennomgå all offentlig videoovervåking i Bergen, med klart blikk for nødvendighetssyn
- aktivt jobbe for å fjerne offentlig og privat ulovlig videoovervåking i Bergen

Universell utforming

Samfunnsskapte barrierer gjør det i dag vanskelig for mange med nedsatt funksjonsevne å delta i samfunnet på lik linje med andre. Diskriminering og likestilling handler ikke bare om holdninger, men også om å fjerne fysiske hindre for deltakelse. Venstre ønsker en universelt utformet (UU) by som sikrer tilgjengelighet for alle. Dette er nødvendig for noen, og gjør det enklere for alle.

Venstre vil:

- at infrastruktur for kollektivtransporten er tilgjengelig for alle, også gjennom visuell informasjon
- bruke reelt åpne standarder både internt i offentlig sektor og i kommunikasjon og datautveksling med innbyggere og privat næringsliv
- at det utføres regelmessige kontroller i byrommet av at krav til universell tilgang etterleves

Nynorsk- og dialektbyen

Bergen er Vestlandets hovedstad. En slik rolle krever vidsyn og raushet. Man kommer ikke utenom nynorsk om man skal forstå vestlandets identitet. Bergen skal fortsette å være en by som fremmer språklig mangfold, forståelse og toleranse. I Bergen bor det både bokmålsbrukere og nynorskbrukere, og som det mindre brukte språket må nynorsken aktivt fremmes av det offentlige. Bergen kommune bør følge opp de positive nynorskvedtakene bystyret har fattet de siste årene, og særlig planen for å styrke nynorsk i Bergen kommune.

Det er et overordnet språkpolitisk mål for Bergen Venstre at elevene i Bergensskolen har kunnskap om og kompetanse i både bokmål og nynorsk. Bergen Venstre ønsker en aktiv språkpolitikk og vil ha systematisk opplæring i både bokmål og nynorsk allerede fra tredje trinn. Alle elever skal ha rett til opplæring på det som er deres valgte hovedmål, både i barneskolen, og i ungdomsskolen så langt det er råd. Det bør gis tilbud om en nynorsk parallellklasse i Bergen på en av sentrumsskolene. Bergen Venstre mener Bergen kommune bør benytte seg av digitale læremiddel som finnes på både bokmål og nynorsk.

Språkstimulering gjennom leseaktiviteter er viktig i barnehagen. Barn som skal ha nynorsk som opplæringsspråk i skolen må få møte språket sitt allerede i barnehagen. Alle barnehagene i Bergen må ha et rikt tilbud om litteratur på begge språk, og Bergen Venstre vil prioritere å tilføre barnehagene nynorsk litteratur.

Venstre vil:

- at alle elever i Bergen har kunnskap om og kompetanse i både bokmål og nynorsk
- at alle elever skal få opplæring på det som er deres valgte hovedmål i barneskolen, og så langt det lar seg gjøre i ungdomsskolen
- at det skal gis systematisk opplæring i både bokmål og nynorsk fra tredje trinn
- at det gis tilbud om en nynorsk parallellklasse på en av sentrumsskolene
- at Bergen kommune bare skal benytte seg av digitale læremiddel som finnes på både bokmål og nynorsk
- at Bergen kommune aktivt skal fortsette å fremme språklig mangfold og toleranse
- at Bergen kommune skal arbeide for å bevare de bergenske skrivemåtene på offentlige skilt og lignende
- at dialekt bør ivaretas i offentlig skilting og stedsnavn
- støtte opp om Hordaland Teater og et Nynorskens hus i Bergen
- aktivt styrke nynorsk som bruksspråk i Bergen
- følge opp Arna bydel for å motvirke språkskifte